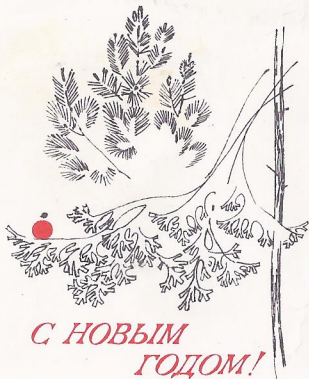
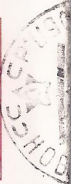

→ 16

С НОВЫМ
ГОДОМ!

16

Куда м. Київ - 54

бул. Чкалова 52, кв. 38

Кому Славику Володимиру Ант.

Индекс предприятия связи

и адрес отправителя

317320

м. Новоукраїнка

Кировоградської обл.

бул. Радянська 13

Майсейчук Л. М.

252054

Пишите индекс предприятия связи места назначения

П И Р З Ч К П П
П И Р З Ч К П П

Образец написания цифр индекса:

Внимание!

© Министерство связи СССР, 1988
17. 02. 88. 88942. Цена конверта с карточкой 20 коп.
Художник В. Чмаров

Изготовлено на Пермской фабрике Гознака

778

ЗГАДУЄШ З БОЛЕМ

Тема голоду 1932—1933 років досі була «білою плямою» в історії — про це ніколи ніде не згадувалось. Довгі роки, десятироччя люди носили в душі горе і біль тієї трагедії.

...Наша сім'я складалася з 10 чоловік: батько з матір'ю, бабуся, семеро дітей. У нас було 5 десятин землі, пара коней, корова. Щоб прогодувати таку сім'ю, і старі, і малі працювали від зорі до зорі. У 5—6 років і я був при ділі: пас корову, коні, загібав стерню, збирав колоски. Пам'ятаю, як у 1927 році на наше поле приїхали якісь люди і урочисто вручили батькові грамоту як доброму і вмілому господареві: він тоді одержав 300 пудів пшениці з десятини (близько 19 центнерів).

Настав 1929, згодом і 1930 рік. Почалась масова примусова колективізація. В батька забрали коні, корову, реманент, і сам він став членом артілі. На перших кроках господарювання вражала кричуща безалабер-

ність, неорганізованість, нехлюйство. Гинула громадське худоба, поля обробляли абияк. Батько вирішив вийти з цієї артілі. За це його оголосили куркулем і збирались вислати на Північ. Довелося йому переховуватися в левадах, в очереті, поки не вдалось таємно виїхати на Донбас, в Дебальцево. Після його втечі вся кара місцевих властей впала на нашу сім'ю. Стали частими візити «активістів» до нашої оселі. Групи з 5—7 чоловік, озброєні залізними піками, дозбали землю, долівку, підпиччя — шукали хліб. Важко описати ті знущання і наругу, які довелось пережити нашій матері в той страшний період. «Активісти» «трудилися» ночами, а вдень пиячили, їздили селом бричкою з гармошкою і піснями... Ватажком цієї банди був конокрад Трохим Марар, її членами — п'яниці і ледацюги, які не хотіли працювати ні на своїй землі, ні в артілі, — Максим Ляшенко, Іван Мороз, Олек-

сандр Загрудній, Тетяна Недін, Іван Пічкуренько, Ісаак Корнієнко. Яюсь вночі ця п'яна ватага увірвалася до нашої хати. З брутальною лайкою вони перерили всю хату, знайшли на печі торбинку з просом і; коли діти заплакали вголос, Максим Ляшенко кинув:

— Не скигліть, куркульські виродки!

В січні 1932 року нашу сім'ю вигнали з хати, з матері стягнули чоботи, а з 3-річної сестри — ріднинку, в яку вона була закутана. Залишили хату заперли, з рушницями застрелили собаку, поставили охорону і «амі поїхали». Зосталися ми серед ночі на вулиці. Мороз, вітер, заметіль, і ніде ніякого притулку... Як «куркульських дітей», нас витурили і з школи. Написали ми в Харків — тодішню столицю України — в ЦК на ім'я С. В. Косіора. Надійшла відповідь про нашу реабілітацію, та голова Ворошиловської сільради Ципкаленко розірвав на шматочки цей рятівний для нас папір. Лише після повторного листаскарги нам повернули хату і прийняли в школу. Але ні в піонери, ні в комсомол нас не приймали. В 1933 році помер від голоду батько, а ми їли лободу, кропиву, різні покидьки і вижили дивом.

Багато людей померло тоді — не злічתי. Мертві ваялись під тинами, в кана-

вах. Закопували їх без труп, сьак-так. Бувало, їздила підвода, і їх кидали туди, немов дрова, і десь загортали. Тільки на одній нашій вулиці (тепер Червоноармійська) в 1933 році з 76 дворів померло 99 чоловік, з них 80 відсотків — дітей. Для порівняння скажу, що за період війни 1941—1945 років загинув 21 чоловік.

Запам'яталася ще одне трагічне подія того року. В Новоукраїнку приїхав нарком освіти України М. О. Скрипник. Для зустрічі високого гостя на перон вивели учнів. Після урочистої частини зустрічі ми, школярі, пішли додому мимо складів заготзерна, де надворі купами лежала соя, яку пильно охороняла озброєна варта. На якусь хвилину міліціонери втратили пильність, і ми, голодні, накиннулися на ворох. Жменями плаємо в рот, в кармані, за пазуху. Та тут як тут з'явився міліціонер і прикладом досили вдарив по спині одного хлопця, той упав, з рота і носа пішла кров, і через кілька хвилин він захлинувся кров'ю...

В 1939 році вийшла аказівка уряду про те, що діти не відповідають за своїх батьків. Тоді ж я вступив у комсомол, нині я член КПРС, цілком і повністю підтримую гласність, демократію в умовах революційного процесу перебудови. Але часом ставлю собі болюче запитання: в чому бу-

ла наша провина, завіщо постраждали мільйони сільських трудивників? Як могло статися, що штучно умертвили стільки людей? Чи міг не знати страхітливого голодного морю людей «сокіл сизокрилий» у Кремлі? Навіть не віриться, що тепер серед нас є люди, які твердять, що всі ці беззаконня чинились без відомої Сталіна, а якщо й робилось дещо(!), то це була боротьба з куркулями — ворогами колгоспного ладу. Дорого обійшлась нашому народові ця «боротьба», від якої сільське господарство країни не може дотепер отямитись... Це було планомерне знищення народу, до якого не дійшов у своїй політиці навіть жоден з російських царів — хіба що окрім кривавого Івана Грозного, та й діяння Івана у порівнянні із сталінщиною — дитячі утіхи. Я повністю підтримую пропозицію М. К. Гордієнка про встановлення пам'ятника померлим з голоду. Правильно — не треба лишнього, величного пам'ятника, потрібно встановити брилу з чорного граніту з написом «Жертвам 1933-го» і хоч приблизно вказати цифру померлих.

Вважаю, що нашу пропозицію підтримає міська Рада, громадські організації міста й району, всі люди.

О. КОЗЛОВСЬКИЙ.
м. Новоукраїнка.

«НЕ ЗАБУДЬМО...»

Поет, музикант, художник, драматург... Скільки різнобічних інтересів та здібностей! Сьогодні кожний з нас відкриває Шевченка по-своєму, його словесність нас мудрості.

Нелегко була життява доля Тараса Григоровича Шевченка, немало наруги і кривди зазнав він. Страждав разом з простим народом, у якого взяв найкращі риси, щоб потім «вилити» весь біль і муку на пері:

«Я так люблю
Мою Україну...»

Поетична спадщина великого Кобзаря цінна і для нас, нинішнього покоління. Тож вечори, літературні ранки, присвячені йому, не залишили нікого байдужими. Хвилювали і пісні на вірші Шевченка, і «зустрічі» з літературними героями. Члени літературного гуртка (керівник — вчителька української мови та літератури В. А. Корчевська) підготували музично-літературний ранок для старшокласників. З захопленням слухали присутні уривки з творів «Лілея», «Наймичка», «Катерина», «Сова», які читали восьмикласники А. Колоколова, Н. Продан, Л. Міхно, С. Граждан.

Ми будемо ще більше любити і шанувати свій рідний край, цінувати мову, яку любив Тарас Григорович Шевченко.

**А. КОЛОКОЛА,
Л. КРЕЦУЛ,
учениці Новоукраїнської СШ № 4.**

СКОРОТНОЮ була весна 1929 року. І не лише від палючих променів сонця, а й від запальних суперечок, що точились у кожній селі. А отим смолоскипом стала стаття, видрукована в усіх газетах, — «Про кооперацію на селі». Її читали всі. Хто не вмів читати, просили грамотніших. Оскільки мені вже було 10 років і я ходив до школи, то за дорученням старшого брата я читав цю статтю і нашій сім'ї. Хоч читати цю статтю доводилося не один раз, але збагнути її зміст як і не зміг. Слово «кооперація» уявлялось мені великим магазином, де можна купити реманент, кінську упряж, різні машини для села. А слова «СОЗ», «артіль» взагалі були незрозумілі.

Однак всі ці слова почали, так би мовити, матеріалізовуватись. В сільську Раду почали навідуватись люди у військовому і цивільному одязі. Вираз обличчя у них показував, що жартувати вони не збираються. Голова сільради Н. І. Кривошея та секретар Г. С. Загуральський терміново склали списки селян. Приїжджих цікавив в першу чергу їх майновий стан. Заможних жителів в нашому селі Татарівці (тепер Комишувате) було п'ять. Пилип Шевченко утримував олійню, яка обслуговувала жителів навколишніх сіл. Працював він сам. Той, чия насіння було на жаровнях, підкидав дрова чи лушпиння.

До заможних відносився і Дем'ян Тарасюк. Він мав молотарку, яку приводив у рух нафтовий двигун. Мав молотарку, але з кінним приводом, і Михайло Шевченко. Заможними вважались і жителі Михайло Колісниченко та Антон Піщаний, бо мали косарки-снопов'язалки.

Ось з них і почалося «розкуркулювання». Спочатку від них вимагали здати золото, коштовності. Незговірливих дядьків посадили до в'язниці, а дома зробили обшук і все цінне забрали. Потім на їх сім'ї наклали

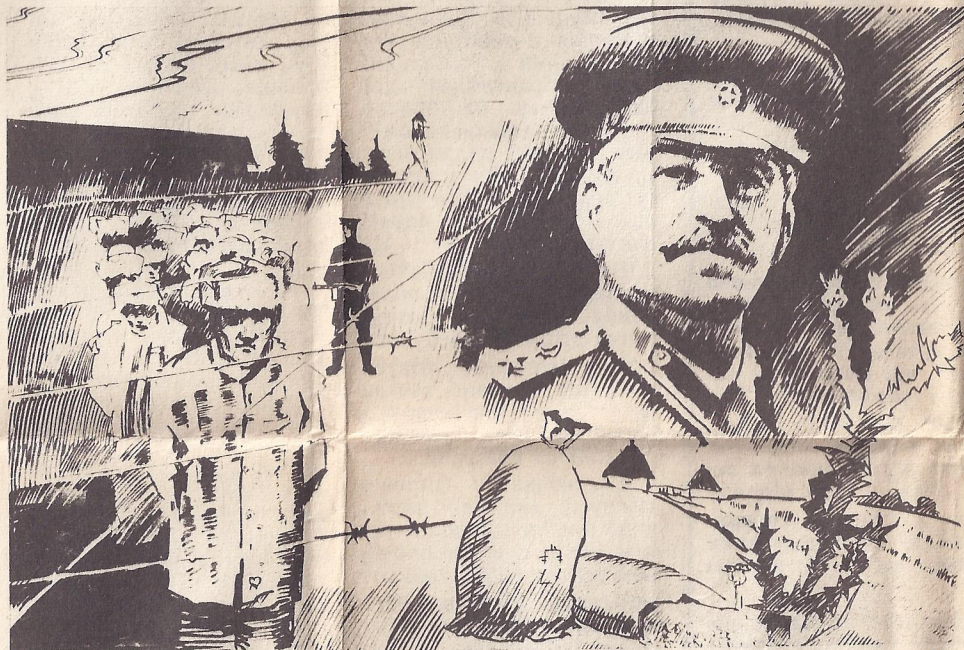
ЗАМОВЧУВАТИ НЕ МОЖНА

непомірний грошовий податок, який належало терміново оплатити. А крім цього, ще був і план хлібоздачі, і він був настільки високий, що виконати його не було ніякої змоги. За зрив плану конфісковувалось майно. Михайло Колісниченко та Дем'ян Тарасюк таємно вночі добрались із сім'ями до Помічної і навздогди залишили обжиті місця. Після цього Пилип Шевченко і Антон Піщаний

в середняків. Їм теж нав'язали непосильний план. Моєму батькові Савелію Мірошниченку, щоб оплатити податок, довелося продати коня, корову і овець. Ось в такій обстановці і створили в Татарівці три колгоспи — імені Сталіна, імені Ворошилова і «Червоний прапор». Наша сім'я однією з перших вступила в колгосп імені Ворошилова. Першим головою обрали мого батька. Під контору

ла бригади «активістів». Вони ходили по хатах і забірали геть все зерно, крупу, вівсяно, горох, залишки боршана.

Весною 1933 року в селі вимирали цілі сім'ї. Першими помирили чоловіки і діти. Але треба було ще й працювати. На колгоспному дворі почали готувати обід — борошняний суп з добавкою макухи чи сої. В той страшний рік природа ніби змілоствивилась. Врожай був

були знову заарештовані. Лише через рік Антон Піщаний повернувся в село. Він був розбитий паралічем. Дома залишилась одна дружина, а п'ятеро дітей пішли з села. Все майно в них було забрано.

На другий рік повернувся в село і Пилип Шевченко. Він не застав нікого, бо дружина і двоє дітей виїхали невідомо куди. Довгенько скитався бездомний дядько Пилип. Ночував де прийдеться, застудився і згодом помер. Не стало з тих пір і олійні в селі.

Не кращою була доля і

відвели будинок Михайла Колісниченка, під дитячі ясла і комору — садибу Дем'яна Тарасюка. Лише Матвій Ярош не захотів записатись в колгосп. Це був бідняк, що мав одну конячину. Посилкувався він в полі, наймався вантажі возити, але нічого не вийшло. Продав коня, а сам пішов по наймах то в школу, то в крамницю.

Незвично було людям в колгоспі, але люди працювали, жили надією, що згодом заживуть заможніше. Та прийшов страшний 1933 рік. Посунули вулицями се-

небувало щедрим. Яка це була надзвичайна радість — хліб з борошна врожаю 1933 року! Це була перемога життя над смертю. Кожен колгоспник одержав по 3 кілограми зерна на трьододень. Поріділо село — лише через чотири роки кількість жителів досягла тієї кількості, що була до голоду.

Але поперед були нові трагедії. Їх приніс 1937 рік. В ніч на 17 серпня в село приїхала вантажна машина з працівниками НКВС. Почались арешти. О 2-й годині ночі забрали і мого батька.

ка, Заарештували також Г. С. Загуральського, Г. П. Голуба, І. Г. Кочура.

Ми гадали, що батько скоро повернеться, що його відпустять. Проте минув день, другий, третій, а батько не повертався. Тоді мати збрала харчі, теплі речі і послала мене в Новоукраїнку. Я знайшов будинок, де розміщувалось відділення НКВС. Вартовий не пропустив мене, звелів чекати надворі. Чекати довелося довго. Лише у другій половині дня з приміщення вивели групу заарештованих, серед яких був і мій батько і повели до вбиральні. Я швидко передав йому сумку з харчами і фуфайку. Батько швидко натягнув на себе фуфайку. Але тут підлетів охоронець, він вдарив батька чоботом в живіт, вирвав з рук сумку з харчами і жбурнув її на мене.

Довго я не міг отямитись. Та зустріч з батьком була останньою: 21 серпня 1937 року ми розлучились з ним навіки.

А через два тижні були заарештовані мої дядьки Сидір Голуб з Татарівки і Дмитро Капуста з Новогорівки. Були також заарештовані учитель М. В. Колісниченко та директор Новогорівської школи К. Г. Яценко. З дев'яти репресованих живим залишився лише Сидір Голуб. Він повернувся додому лише після війни, після 9 років ув'язнення.

Страшно згадувати ті часи, але й замовчувати їх не можна. Сталін — злочинець, як і ті, хто безпосередньо знищував людей. І не буде їм прощення ніколи, хоч більшість з них уникали заслуженої кари.

Ми почали будувати правову державу, державу, де мають бути всі рівні перед законом незалежно від посади. Історія винесла свій вирок сталінізму, вона засуджує і водночас попереджає.

**І. МИРОШНИЧЕНКО,
ветеран війни і праці,
м. Новоукраїнка.**